

Základní škola a mateřská škola Praha 5 - Smíchov, Kořenského 760/10,
příspěvková organizace

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI, ŠIKANĚ A DALŠÍM PROJEVŮM RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

**ZŠ A MŠ
KOŘENSKÉHO**

Sociální pedagožka:

Bc. Dominika Šedivá

Koordinátorka školního neúspěchu:

Veronika Soukenková

Školní rok:

2023 / 2024

Seznam použitých zkratk

RCH	rizikové chování
ŠPP	školní poradenské pracoviště
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
SPU	specifické poruchy učení
SPC	speciálně-pedagogické centrum
SVP	středisko výchovné péče

Obsah

1 Obecný cíl strategie	4
1.1 Předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování	4
1.1.1 Dlouhodobé cíle	4
1.1.2 Aktivity vedoucí k dosažení cílů	5
1.1.3 Poradenské služby týkající se oblasti prevence realizované ve škole	5
1.1.4 Opatření v případě nedosažení vytyčených cílů	6
1.2 Předcházení školní neúspěšnosti žáků	7
1.2.1 Klíčové body oblasti prevence školní neúspěšnosti	7
Vztah učitel - žák	7
1.2.2 Roviny školního neúspěchu	8
1.2.3 Dlouhodobé cíle	8
1.2.4 Aktivity vedoucí k dosažení cílů	9
1.2.5 Opatření v případě nedosažení vytyčených cílů	9
Legislativa	10

1 Obecný cíl strategie

Záměrem školní preventivní strategie je včasné zamezení vzniku rizikového chování u žáků a zajištění tak příznivého školního klimatu, ve kterém může bezpečně probíhat vzdělávací proces. Jedná se tedy o systematické působení všech pedagogických pracovníků v součinnosti se školním poradenským pracovištěm, jehož cílem je zároveň předcházet školní neúspěšnosti našich žáků.

1.1 Předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

Škola kontinuálně realizuje specifickou primární prevenci rizikového chování včetně předcházení projevů šikany, které je popsáno ve **školním programu proti šikanování**, který vychází z Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních ([Metodický pokyn 2016.pdf](#), [MŠMT ČR \(msmt.cz\)](#)). Naše škola má tedy popsány mechanismy určené pro její minimalizaci, kontrolu a postup při řešení krizových situací v případě, že by šikana nastala (viz **Krizový plán**).

1.1.1 Dlouhodobé cíle

- Vytváření bezpečného a kvalitního klimatu tříd i školy.
- Včasné odhalení různých forem projevů rizikového chování a zajištění efektivních postupů, které pomohou předejít setkání žáků s těmito negativními projevy chování.
- Sledování individuálního vývoje žáků ve spolupráci se zákonnými zástupci, poskytnutí včasné pomoci při výskytu problému.
- Vedení žáků ke zdravému životnímu stylu ve škole i během mimoškolních akcí.
- Vytváření dostatečné nabídky mimoškolních a volnočasových aktivit.
- Formování a rozvíjení tzv. *life-skills* (dovednostní pro život) *social-skills* (sociálních dovedností) a *self-management skills* (dovedností seberegulace) žáků.
- Rozvíjení klíčových dovedností pedagogů v oblasti prevence.

1.1.2 Aktivity vedoucí k dosažení cílů

- Všichni pedagogičtí pracovníci se řídí zásadami konstruktivní a respektující komunikace, a to ve vztahu k žákům a jejich rodičům i ke svým kolegům. Žákům tak poskytují vzor prosociálního chování, zároveň toto chování u nich upevňují a podporují. Pedagogové jsou vyškoleni rozeznat příznaky RCH a zajišťují jeho řešení ve spolupráci s ŠPP, zákonnými zástupci a žáky. Využívají individuální nebo týmovou supervizi, seberozvojové vzdělávání, jednoznačné vymezení kompetencí, týmovou spolupráci při řešení různých situací.
- V rámci školy jsou žákům nabízeny různé typy zájmových aktivit (kroužky) s cílem předcházení negativnímu trávení volného času.
- ŠPP poskytuje nabídku interní i externí pomoci pro žáky, kteří se zažívají náročné životní situace, které mohou mít vliv na jejich osobní i sociální rozvoj.
- Škola organizuje ve spolupráci s externími organizacemi preventivní programy zaměřené na jednotlivé oblasti RCH.
- Je podporována účast rodičů na akcích školy.
- Učitelé pravidelně zařazují třídnické hodiny.

1.1.3 Poradenské služby týkající se oblasti prevence realizované ve škole

Poradenské služby týkající se oblasti prevence realizované ve škole jsou zaměřené zejména na:

- Průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole.
- Včasnou intervenci při problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů.

- Poskytování prostoru pro vzájemný dialog školy, žáků a zákonných zástupců pro vyhledání podpory a získání potřebných kompetencí směřujících k odstranění RCH.
- Metodickou podporu učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti.
- Spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci.
- Spolupráci a podporu školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními.

1.1.4 Opatření v případě nedosažení vytyčených cílů

Všem pedagogům, žákům a zákonným zástupcům je poskytována „zpětná vazba“ v případě neúspěšného (ale i úspěšného) řešení situace. V případě selhání prevence postupuje škola v souladu se svým **Krizovým plánem** při odhalování, řešení šikany a dalších v dokumentu vyjmenovaných projevů RCH.

1.2 Předcházení školní neúspěšnosti žáků

Standardní a každodenní součástí výchovně vzdělávacího procesu naší školy je prevence školního neúspěchu. Věříme, že atmosféra důvěry a pocitu bezpečí je základem pro zdravý vývoj našich žáků, proto se snažíme vytvářet bezpečné prostředí a stavět důvěru mezi žákem a pedagogem od počátku školní docházky žáka.

1.2.1 Klíčové body oblasti prevence školní neúspěšnosti

Preventivní strategie školy popisuje klíčové body oblasti prevence školní neúspěšnosti:

Pedagogická diagnostika

Faktorů ovlivňujících školní úspěšnost je celá řada. Může se jednat o osobnostní charakteristiky žáků (vývojové poruchy učení, zdravotní problémy) nebo odlišné kulturní prostředí a životní podmínky (nepodnětné rodinné prostředí, potíže v rodinných systémech, narušené klima školní třídy, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy). Proto je důležitým nástrojem při odhalování příčin. Pedagogové věnují pozornost žákům, registrují signály o možném problému žáka a hledají příčiny a vhodné formy nápravy. Spolupracují se zákonnými zástupci, preventivním týmem, který je součástí ŠPP a s dalšími odbornými institucemi (KPPP, SPC, SVP).

Vztah učitel – žák

Snažíme se vztah mezi učitelem a žákem stavět na vzájemné důvěře. Naši žáci vědí, že mohou učitele požádat o pomoc, mohou vyjádřit svůj názor. Učitel získává důvěru žáka tím, že se o něho zajímá. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, se zákonnými zástupci a s ostatními pedagogy. Plněním společně stanovených cílů dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Vtáh učitel - zákonný zástupce

Všem rodičům je nabízena možnost individuální konzultace po předchozí domluvě. Rodiče jsou informováni o změnách chování svých dětí osobně, telefonicky popř. písemně, záleží vždy na

závažnosti situace. Na třídních schůzkách jsou rodiče upozorňováni na případné rizikové chování u dětí.

1.2.2 Roviny školního neúspěchu

Preventivní strategie cílí zejména na dvě roviny, v nichž lze spatřovat školní neúspěch – rovině školní docházky a rovině prospěchové.

Školní docházka

Třídní učitelé jsou vedeni k tomu, aby byli při kontrole docházky žáků vnímaví k jejich situaci a spolupracovali se zákonnými zástupci žáků. Pravidla omlouvání jsou opakována na každé třídní schůzce, zápisy z nich jsou zveřejňovány na webu školy, třídní učitelé mají přehled o tom, kteří z rodičů potřebují zápisy z třídních schůzek poslat jinou formou. Postup v případě častých absencí a zanedbávání školní docházky je popsán v dokumentu **Krizový plán**.

Školní neúspěch v prospěchové rovině

Vzhledem k tomu, že vyučující při hodnocení žáka vychází z jeho pravidelného pozorování, je jeho stěžejním úkolem v prevenci školního neúspěchu diagnostikovat případnou momentální indispozici či dlouhodobější zhoršení prospěchu žáka. Krátkodobé výpadky vyučující dokáže řešit vysvětlením učiva nebo předáním učiva jinou vhodnou metodou. Při dlouhodobém zhoršení výkonu jsou žákovi nabídnuty individuální konzultace, případně doučování. Při zjišťování příčin neúspěšnosti postupujeme ve vzájemné spolupráci (třídní učitel, členové ŠPP, zákonný zástupce). V případě závažnějšího podezření na příčinu v oblasti specifických poruch učení jsou doporučeny (případně zprostředkovány) konzultace v pedagogicko-psychologické poradně. Podle povahy příčin lze využít pomoci dalších mimoškolních institucí a organizací. Zlepšení školních výsledků žáka je společným cílem vyučujících, žáků a jejich zákonných zástupců. Je proto třeba, aby se všichni aktéři ve vzájemné součinnosti podíleli na předem společně stanovených postupech.

1.2.3 Dlouhodobé cíle

- Zvyšování aspirační úrovně žáků.

- Podpora a motivace žáků k samostatnosti a nezávislosti.
- Rozvíjení kvalitního sebehodnocení žáků jako součást celkového hodnocení.
- Rozvoj klíčových kompetencí a využívání metod aktivního učení.
- Užívání metod práce s diferenciovanou třídou.

1.2.4 Aktivity vedoucí k dosažení cílů

- Soustavné provádění pedagogické diagnostiky.
- Metody diferenciované výuky.
- Zařazování činností vedoucích k rozvoji samostatnosti a sebekontroly žáků.

1.2.5 Opatření v případě nedosažení vytyčených cílů

V případě, že individualizovaná pomoc učitele a podpora členů ŠPP nedojde optimálních výsledku v žákově pokroku, je zapotřebí specializované intervence PPP k potvrzení či vyvrácení diagnózy SPU.

Legislativa

Školní strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování vychází z platných legislativních předpisů.

- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 24 246/2008-6
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při omlouvání nepřítomnosti žáků ve škole a při prevenci a postihu záškoláctví, č.j. 10 194/2002-14
- Vyhláška MŠMT č. 197/2016 Sb. ze dne 2.6. 2016, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 72/2005 Sb., Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j. 14 423/99-22
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č.j. 11 691/2004-24
- Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění zákonů č.383/2005 Sb.,č. 112/2006 Sb., č.158/2006 Sb.,č. 161/2006 Sb

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j.: 21 291/2010-28